

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAJ

POLITIKAI UJSÁG.

Megjelen minden szerdán és szombaton este

Kéziratokat vissza nem adunk.

Szerkesztőség: Wekerle-tér 502.

Felelős szerkesztő:

Dr. Buza Barna.

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál, Wekerle-tér 502
Hirdetéseket a legutányocabb árban közölünk.

A törvényhatósági bizottság szerkezetéről.

írta: Dr. Zsindely István

A vármegyei közigazgatás nyugodt menete nemcsak a közigazgatási tisztviselők képességétől, szorgalmától, a közjóra irányuló tevékenységétől, igazságérzetétől s a közönséggel való tapintatos és helyes bánásmódjától, hanem azon intézményektől függ első sorban, melyek a közigazgatás szálait egyesítik, melyek annak gyújtópontjait alkotják. Legnagyobb jelentőségű e tekintetben a törvényhatósági bizottság, mely képviseli a törvényhatóság egész egységét s mely által a politikai szabadság eszméje és elve alapján a kormánypárti hatalom részesei lehetünk.

Ugy hisszük, nem lesz érdektelen, ha tekintettel főleg a közlegelő nagy bizottsági tagválasztásokra, foglalkozunk e fontos kérdéssel, annyi inkább, mert a száraz adatokban és számokban itt az élet nyilatkozik meg, és azokból érdekes következtetéseket lehet levonni.

Zemplénumvármegyében, mely a nagyobb vármegyék közé tartozik, a törvényhatósági bizottság összes tagjainak száma 590 s így csak 10-el marad alól a törvényben előírt maximumnál. Az 1900. évre összeállított névjegyzék szerint 295 a legtöbb adófizetők és ugyanannyi a választottak száma,

ezeket kivül az 1886. XXI. t. c. értelmében 14 tisztviselő bírói ülési és szavazatjoggal. A vagyonnak és tőkének képviselőit és birtokosait a virilistákat tekintve, már első pillanatra szembevetendő, hogy a minimális adó mérték nincs oly magasra téve, mint némely más törvényhatóságoknál találjuk, a legkisebb adóösszeg, mely a virilistaság alapját képezi 334 koronával szerepel (a legnagyobb 41,540 korona) a honoratio osztyáljában tehát, hol az adó kétszeresen vétetik számba, nem nagy adóösszeg fizetése kívántatik s még ily alacsony kulcs mellett is azon szomorú tapasztalatra jutottunk, hogy a birtokos osztály a lajstromban egyre kevesebb számmal szerepel s a 295 virilista között, eltekintve az arisztokrácia tagjaitól: a 29 mágnástól — 78 birtokos van, akik között egy-két nagykereskedő is szerepel, kiknek van ugyan földbirtokuk, de bizonyára tévedésből nem jó foglalkozások alapján lettek megjelölve. A birtokosok tehát egy harmadát nem képezik az összes virilistáknak, a mi szomorúan mutatja ez osztály fokozatos decadentiáját.

Míg a vármegye nemesi, arisztokratikus jellegű volt, midőn még a politikai élet sulypontja a vármegyék gyűlésein nyugodott, éppen a középbirtokos osztály képezte az önálló és független szellem biztosítását, csak akkor teljesíthették a megyék azon szerepet, mely

őket valóban az alkotmány véd-bástyáivá avatta.

A középbirtokos osztály hanyatlásával, ami a 48-as átalakulás után a hirtelen átmenet következtében előállott s a 70-es évek óta fokozatosan kimutatható, a vármegyékből elköltözött a régi szellem, kihalt, kiveszett belőlük az ellenállási erő, amivel aztán együtt járt az is, hogy midőn a megyék az uralkodó kormányhatalom eszközei lettek, a megyei politika is teljesen aláeslyedt s míg egyrészt azt tapasztaljuk, hogy a középbirtokos osztály helyét a bérlői osztály kezdi elfoglalni (a lajstromban 24 bérlő szerepel) az iparos elem igen lassan és nehezen emelkedik (száma 17) amin a mai pangás mellett nem lehet csudálkozni.

Valamivel nagyobb a kereskedők száma (33) míg a szellemi munkások között a legnagyobb számot a lelkeszi kar (a különböző felekezetnek összesen 28 lelkesze) teszi, ezután jönnek az államhivatalnokok (25), az ügyvédek (23) orvosok (9), míg legkisebb számban vannak a tanárok (2) még kisebb számban a tanítók (1). E kép azt mutatja, hogy a demokratikus átalakulás folyamata már nagyon megindult, a mi természetesen és érthető dolog, de végtelemül elsomorító az, hogy a vágyon mindinkább kisiklik a középbirtokos osztály kezéből, s míg a többi elemek emelkednek a kö-

zéposztály nem tudja megtartani jelen helyzetét sem, pedig ennél van inkább a földnek szeretete, ez volt századokon át a magyar politikai élet legfőbb tényezője. E szomorú eredmény konstataciója után tekintsük a törvényhatósági bizottság másik részét, a választó közönség választottait. A kép itt is nagyon lehangoló ugyan de ezen egy kis jóakarattal könnyen lehetne segíteni.

Kétségtelen, hogy midőn a törvényhozás a megyebizottság fele részének megválasztását a közönség jogává tette, azt célozta elérni, hogy a vagyonnal nem rendelkező, de politikai képességgel, érettséggel bíró egyének szavainak mód nyújtassék a vármegye ügyeiben hozzászólani.

A választó közönségnek itt azokat kellene kitüntetni, kik kellő önállósággal bírva képesek teljes mértékben a megyei politika menetét figyelemmel kíséreni, véleményeket a fontos kérdések alkalmával az uralkodó áramlatok ellenére is ha kell elmondani, s önálló nézeteiket meg is védelmezni. De a gyakorlat egészen mást bizonyít. A számok mutatják, hogy nagyon is eltértünk a törvény intencióitól.

A lajstromban a 295 tag között 53 jegyző, 7 bíró, 13 megyei hivatalnok szerepel, s azt tapasztalják, hogy a korteskedés hullámai a multban is elhatottak. Csak egy futó pillantást kell vetni

sze egyiknek vagy másiknak a szalonjában, hogy barátságos beszélgetés közt négyecskén együtt töltsék az estét.

Bárdos albirónak éppen rossz napja volt. Az ötvenharmadik pályázati kérvényét kapta vissza délután azzal a tudósítással, hogy a kérdéses törvényszéki bírói állás másnak adományoztatott.

— Nem, Adrienne, bolondság rá gondolnod is. A mi helyzetünkben egyenes lehetetlenség amit kívánsz. A jövő elsején is annyi a kifizetni való számla, hogy a lakáspénzemet akár mind szerte fizetgessem, aztán nem tudom, miből teremtem ki a házbért. Ne is beszélj róla.

— Oh, pedig úgy szeretném. — Klári bizonyára megkapja az egyiket, olyan szívólyos a férje. Meghalok szegénylettemben, ha neki lesz én meg nem kapom meg.

— Hát Rekóné is úgy vágyik utána? — Azt mondta, megbolondulna ha meg nem kapná.

— Nem, édesem, lamentált Reko pénzügyi fogalmazó, ezuttal nem teljesíthetem a kérésedet. Ha hajlandó vagy egy kis számadást tenni velem együtt, megláthatod, hogy a jövő elsején éppen kétszerannyi ki-

adást kell fedeznem, mint a megnyitott össze bevételnek ki fog tenni. Egy szóval tégy le erről a képtelen gondolatról.

— Pedig meghalok szegénylettemben, ha meg nem veheted, mert Adrienne bizonyosan megkapja a párját. A az ő férje olyan önfeláldozó.

— Hát Adrienne is úgy vágyik arra a kalapra?

— Azt mondta, nem élné túl, ha nem lehetne az övé.

Másnap délután Reko Lajos elgondolkozva lépett ki a hivatali szobájából. Elvégre is, fontolgatta magában, az az Adrienne okos kis asszony. Ha most egyszerre csak odavinnék neki azt a kalapot, mikor az ura a hivatalban dolgozik, bizony nem igen kérdezzéne, ki küldte, miért küldte, hanem szépen megtartaná. Azzal ugyan tisztában lenne rögtön, hogy nem az ura küldte. — Éppen az előbb beszéltem az urával, olyan bizalmas barátok, mint mi ketten, szeretik egymásnak elpanaszolni az ilyen apró házi kellemetlenségeket: említette, hogy egész takaros összehörrenése volt Adrienne a kalap miatt. Majd találta Adrienne az ura előtt valami kifogást, hogy miből telt ki a kalap ára. Vagy rászózza valamelyik nagybácsijára, hogy attól kapott pénzt,

vagy előáll vele, hogy a mult havi konyhapénzből spórolta el az árát. Hiszen vannak asszonyok, akik 80 forint havi konyhapénzből egész könnyűséggel megspórolnak egy százat. Később aztán szöba lehetne hozni előtte a dolgot valahogy titokban, bizonyára nem haragudna meg érte. Him, hm, igazán nem volna bolondság, s pár pere mulva ott volt a kigyóuteai masamód-üzletben.

— Azt az egyik kis fehér kalapot akarám megvenni avval a rózsaszínű szalaggal. Mi az ára?

— Ötven forint.

— Jó, itt van. Pakolják be és vigyék el holnap délelőtt 11 órakor Bárdos Aladárné urnőhöz Koronaherege-utca, 68. II-ik emelet 4-ik ajtó.

— Említsünk valamit?

— Nem, meglepetés, nem kell tudnia, ki küldi.

Teremtutse, *dörmögött Bárdos albiró, mikor másnap délután végig-sonva a Kigyó-utca, odapislantott a Madmosselle Serényi kirakatába. Teremtutse, esinos kis kalap, emni-való pompás kis kalapocska lenne a — Klári fejére. — Az a bolond Reko bizonyos, hogy meg nem veszi neki, ép most beszélgettünk a dologról. Him, hm, lássuk csak te-lik-e a gúzsiból? Már miért ne tel-nék. Hisz forinttal kevesebbet adok

TÁRCA.

A mintaférjek.

A Felsőmagyarországi Hírlap eredeti tárcája.

Két lezi-piezi kalapot akartak. Két egészen egyforma fehér nyári kalapot, rózsaszín szalaggal, körül piros fehér virágokkal. Együtt látták meg egy Kigyó-utcai masamód üzlet kirakatában, bementek és megkérdezték az árát. Potom 40 forintra tartottak egy darabot.

— Én megveszem az egyiket, mondotta Klári. Reko Lajos pénzügyi fogalmazónak a felesége, aminth hazafelé mentek. Még ma szölok a férjemnek. Tudom, durzsolni fog egy kicsit Lajos, de a vége mégis csak az lesz, hogy elmegy a boltba és hazaküldeti. Hiszen Lajos olyan jó.

— Oh én bizonyos vagyok benne, hogy a másik meg az enyém lesz, felelte Adrienne, Bárdos Aladár albirónak a felesége. Az én Aladárrom is fog ellenvetéseket tenni bizonyára, de utójára mégis csak eljön és kifizeti az árát. Nem, Aladár semmit sem tud megtagadni tőlem.

És a két fiatal asszony reményteljes ragyogással, mosolygva ment, hazafelé a Koronaherege-utca. — Ugyanabban a házban lakott mind a kettő, a két férj is a legjobb barátságban élt és gyakran jöttek ösz-

